

GÖTEBORG

Lundby 53/2 (raä)

Stadsäga 14970

"Enfaldig backe"

Oregelbunden stensättning

inv nr GAM 48657:1-34

Undersökt av J.E. Sjöberg 1964

GÖTEBORGS ARKEOLOGISKA MUSEUM

Norra Hamngatan 14, S-411 14 GÖTEBORG

Göteborgs stadsmuseum
Arkeologisk arkivrapport

Nr 1964:11

Ark. Ark. Gbg. Kom.

GÖTEBORGS STADSMUSEI
BIBLIOTEK

GÖTEBORG

Lundby 53/2 (raä)

Stadsäga 14970

Enfaldig backe

Oregelbunden stensättning

Inv nr GAM 48657 : 1-34

UNDERSÖKNINGSRAPPORT

Undersökt av J.E. Sjöberg 1964

Platsen är känd under flera olika registernr:

Göteborgsinventeringen: Lundby sn nr 35

GAM:s arkivGöt 117 A

" " 15:53 / 2

Raä:s inventering: Gbg, Lundby 53/2

25/67
(Fr. 246/66)
RIKSANTIKVARIÉÄMBETET

Storgatan 41, STOCKHOLM Ö

Dnr 1815/66

LUNDBY 52 9.

15:52

15:53/1

15:53/2

Till

Göteborgs Arkeologiska Museum,
N. Hamngatan 12,
G ö t e b o r g C.

Riksantikvarieämbetet får härmed meddela, att riksantikvarien vid föredragning denna dag beslutit, att fynden från de av fil.lic. Lili Kaelas och fil.kand. J.E. Sjöberg undersökta fornlämningarna vid Enfaldig Backe (Lundby), Göteborg, får tillföras Arkeologiska museet i Göteborg.

Fynden utgöres av:

INV.NR 48658

Fornl. 15:52. 36.251 g flinta, däribland 102 redskap, 10.498 g keramik, varav 1.401 g ornerade, 951 g lerklining, 439 g brända ben.

INV.NR 48656

Fornl. 15:53/1. Krukskärvor och flinta.

INV.NR 48657

Fornl. 15:53/2. Bryne, skafthålsyxa, flinta, keramik, brända ben och kol. Krukskärvor till ett kärl tillvaratogs spridda över hela anläggningen.

Fynden, som ej varit insända till riksantikvarieämbetet, förvaras av Eder. Stockholm den 14 december 1966.

Sven B.F. Jansson
Sven B.F. Jansson

Bertil Berthelson

Bertil Berthelson

246/66

Rapport rörande undersökning av fornminnesinventeringens
nr 15:53/2 (Göt 117 A) vid Enfaldig Backe, Bräcke, Göteborgs stad.

Läge och beskrivning

Fornlämning 15:53/2 var belägen på stadsäga nr 14970 inom Göteborgs stad. Den låg på en N-S gående moränrygg ca 50 m N om Nya Torslandavägen och 300 m V om Bräcke diakonissanstalt, och hade före undersökningen följande utseende:

Hög, 7 m diam N-S och 6 m Ö-V, ca 30-40 cm hög. Begränsningen oklar. Inga stenar synliga i ytan. I mitten på högen syns en stor, drygt metervid grop. I gropen ligger allehanda skrot. Högen är bevuxen med björnbärsbuskar och ljungtorv.

Beträffande läget, se översiktsplan.

Grävningstid och arbetsstyrka

Undersökningen utfördes parallellt med undersökningen av 15:52 och 15:53 under tiden 20/5 - 18/6 1964. I arbetet, som t.o.m. den 5/6 leddes av fil.lic. Lili Kaelas, och därefter av under-tecknad, deltog under längre eller kortare tid fil.mag. Ann-Britt Andersson och Eino Mellander samt fil.stud. Britt Berndtsson, Marianne Djurfeldt och Kjell-Åke Olzon. Arbetare från Göteborgs stads parkavdelning var herr Algot Johansson, Sven Johansson, Gustaf Thörn och Henry Törnqvist.

Sammanlagd arbetstid: se rapport över 15:52.

Schaktmaskin anlätades ca 1 tim.

Undersökt yta: 70 m².

Arbetsbeskrivning

Efter förberedande fotografering och uppmätning utlades två profiler i rät vinkel över högen i riktning N-S och Ö-V. Fornlämningen uppdelades på så sätt i fyra kvadranter. Dessa avtorvades och rensades och det rensade röset översiktsfotograferades från grävskopa. Stenen borttogs kvadrantvis och profilerna ritades. Slutligen drogs ett schakt med maskin ned i moränen under anläggningen.

Som utgångspunkt för mätningarna har använts Göteborgs stads fixpunkt nr 1030 belägen 35.91 m över stadens 0-plan, som ligger 10.137 m under medelvattennivån.

Grävningssiakttagelser

Planbeskrivning: Anläggningen, som utgjordes av en hög, visade sig efter avtorvningen bestå av ett oregelbundet runt röse utan klar ytterbegränsning. Foto 3. Stenen låg endast i ett lager utom i de centrala delarna kring plundringsgropen, där röset kunde vara 2-3 stenar djupt. Fyllningen på och mellan stenarna utgjordes av en grov, starkt grusblandad humus, som under röset övergick i morän. (Se profilritning). Inga spår av någon konstruktion kunde iakttagas inom anläggningen.

Profilbeskrivning: (jfr profilritning).

Lagerföljden i båda profilerna är lika och utgöres av

- 1) Vegetationsskikt bestående av ljung- och grästörv. Detta övergick i sitt rotlager till
- 2) grusblandad sandig humus. Denna utgjorde fyllnaden mellan rösestenarna och övergick i höjd med stenarnas undersidor, utan klar gräns, till
- 3) morän.

Rösestenen har alltså lagts direkt på den markyta, som täckt moränen eller ^{också} hade denna avröjts - detta kunde ej konstateras. Huruvida röset sedan täckts med jord (den grusblandade humusen) eller detta endast utgör en övertorvning kan ej heller med säkerhet avgöras. Marktillväxten bör ha varit ganska god, då området omedelbart kring anläggningen odlats i sen tid.

Fyndiakttagelser (jfr översiktsfoto).

Fynden utgjordes av keramik, brända ben, kol, flinta och två föremål av sten.

Under avtorvningen framkom i NO-kvadranten ett avlångt bryne, 150 x 35 x 23 mm; slipat på alla fyra sidor. Brynet var brutet i ena ändan. Det stod vertikalt nedstucket mellan rösestenarna till hela sin längd. (Fynd 1).

I SO-kvadranten framkom under rensningen av röset eggdelen till en yxa av grönsten med skafthål. Yxan, som är avslagen över skafthålet, är 78 mm lång, med flat undersida och svagt välvd översida. Den stod tätt tillsammans med ett 105 mm långt avslag av flinta med bearbetning nedstucket mellan rösestenarna. Yxan stod med eggen nedåt. (Fynd 2).

Keramik tillvaratogs inom hela anläggningen under rensningen och borttagandet av röset. Den är uppdelad på kvadranter. Dessutom förekommer den i 8 koncentrationer - fynd 4-11.

I keramikmaterialet kan urskiljas minst tre godstyper:

- 1) ett mörkbrunt glättat gods. Detta tillhör med största sannolikhet endast ett kärl.
- 2) ett rödbrunt, på utsidan rabbat gods.
- 3) övrig keramik. Huvudsakligen ett grovt brunt gods, ofta mycket fragmentariskt.

Förekomsten av de tre keramiktyperna fördelar sig på de 8 koncentrationerna (4-11) på följande sätt:

Fynd	godstyp		
	1	2	3
4			x
5	x		
6	x		
7	x		
8	x		x
9	x		x
10	x		x
11		x	

Av godstyp 1 i fynd 5-10 har kunnat sammanfogas delar av ett kärl med lätt utåtsvängd mynningskant, svagt insvängt halsparti och rundad buk; övergången mellan buk och botten är lätt insvängd, botten flat. Kärlet har förmodligen varit försett med hank. Till kärlet har kunnat fogas bitar spridda inom nästan hela anläggningen, som syns av fyndplanen, men huvudsakligen från fynd 6, 7 och 8. Dessa låg mellan och under stenarna i röset. Dessutom har infogats bitar framkomna vid rensningen från alla kvadranter utom SV.

Godstyp 2 är företrädd i fynd 11, och dessutom från rensningen av alla kvadranterna.

Godstyp 3, som i själva verket är rester av ett flertal kärl, är förutom i fynd 4, 8 och 9 företrädd inom hela anläggningen. Det är den mest spridda keramiken och den förekom på alla nivåer. Denna godstyp förekom även utanför anläggningen och gjorde intryck av att ha funnits på platsen före anläggningens tillkomst.

Fynd 4, som utgör bottenplattan till ett lerkärl (diam ca 110 mm) kan möjligen haft något samband med kärlet i fynd 5-8 (lock?), då den hittades i omedelbar anslutning till fynd 5. Bottenplattan gör intryck av att vara tillknackad.

Sädeskornsavtryck förekommer i 5 fall - se fyndtabell.

Brända ben med en sammanlagd vikt av mindre än 1 g tillvaratogs; fynd 12 - 1 fragment, samt från SO-kvadranten utan närmare uppgift - 2 fragment.

Flinta förekom lika rikligt inom anläggningen som utanför, varför avfallsmaterialet från hela grävningsytan sammanslagits och utgör 8.349 g. Därtill kommer 500 g flinta med bearbetning (jfr fyndtabell).

Av kol tillvaratogs sammanlagt ca 5 g.

Sammanfattning

Den undersökta fornlämningen 15:53² har visat sig vara ett oregelbundet röse täckt av en jordmantel och var starkt upprivet i centrum. Det innehöll keramik, bland vilken rester av ett kärl kan urskiljas. Inga iakttagelser tyder på att detta kärl stått i plundringsgropen och utkastats.

Den ringa benmängden, liksom frånvaron av sot talar mot en brandgrav. Dock iaktogs ej något som talar mera för en inhumation.

Göteborg den 21 mars 1966

Jan Eric Sjöberg

Jan Eric Sjöberg

Konkordanslista för inv.nr. - fyndförteckningsnr. för 15:53/2,
Enfaldig Backe, Bräcke, Göteborgs stad.

<u>Inv.nr:</u>		<u>Fyndnr i rapport:</u>	
48657:1	=	1	
:2	=	2	skafthålsyxa
:3	=	2	fl. avslag
:4	=	3	
:5	=	5-8	keramik, godstyp 1
:6	=	9	" " "
:7	=	10	" " "
:8	=	NV	" " "
:9	=	NO	" " "
:10	=	SV	" " "
:11	=	SO	" " "
:12	=	11	" " 2
:13	=	NV	" " "
:14	=	NO	" " "
:15	=	SV	" " "
:16	=	SO	" " "
:17	=	Hela anl.	" " "
:18	=	4	" " 3
:19	=	8	" " "
:20	=	9	" " "
:21	=	NV	" " "
:22	=	NO	" " "
:23	=	SV	" " "
:24	=	SO	" " "
:25	=	Hela anl.	" " "
:26	=	NV	förarbete, flinta
:27	=	NO	skivskrapa
48657:28	=	SO	blockborr + 4 avslag övrig flinta
:29	=	Hela anl.	övrig flinta
:30	=	12	
:31	=	SO	brända ben
:32	=	NV	kol
:33	=	NO	"
:34	=	SO	"

Fynd	<u>Keramik,</u> <u>godstyp:</u>			Sädes- korns- avtryck	Bryne	Skafthåls- yxa	<u>Flinta:</u>	Övrigt	Br.ben	Kol
	1	2	3				med bearbetning			
1					1 st 250 g					
2						1 st, 177 g	1 st avslag m. retuscher 90 g			
3							1 st fragm. av slipat verktyg, omhugget, 102 g			
4			213 g	1 st						
5										
6	235 g			3 st						
7										
8			110 g							
9	12 g		148 g							
10	16 g									
11		54 g								
12									1 g	
NV	5 g	66 g	295 g	(1 sk?)			1 st förarbete till flintredskap, 48 g			1 g
NO	7 g	33 g	400 g				1 st skivskrapa, 21 g			3 g
SV	14 g	18 g	23 g							
SO	28 g	44 g	149 g				1 st blockborr, 122 g 4 st avslag m. bearbetn. 117 g		1 g	1 g
Hela anl.		8 g	163 g					8.349 g		
Summa:	317 g	223 g	1401 g	4 st	250 g	177 g		8.349 g	2 g	ca 5g

GÖTEBORG
Lundby 53/2
Enfaldig backe

Oregelbunden stensättning

UPPMÄTNINGSRITNINGAR
från undersökningen 1964

Utöver bif profilritningar se även allm översiktsplan över Lundby 52 (raä) i Kart- & ritningsarkivet : rulle 147 A och 148 A.

FORN. 15:52-53
ENFALDIG BACKE, BRÄCKE, GÖTEBORG
ÖVERSIKTSPLAN
SKALA 1:2000

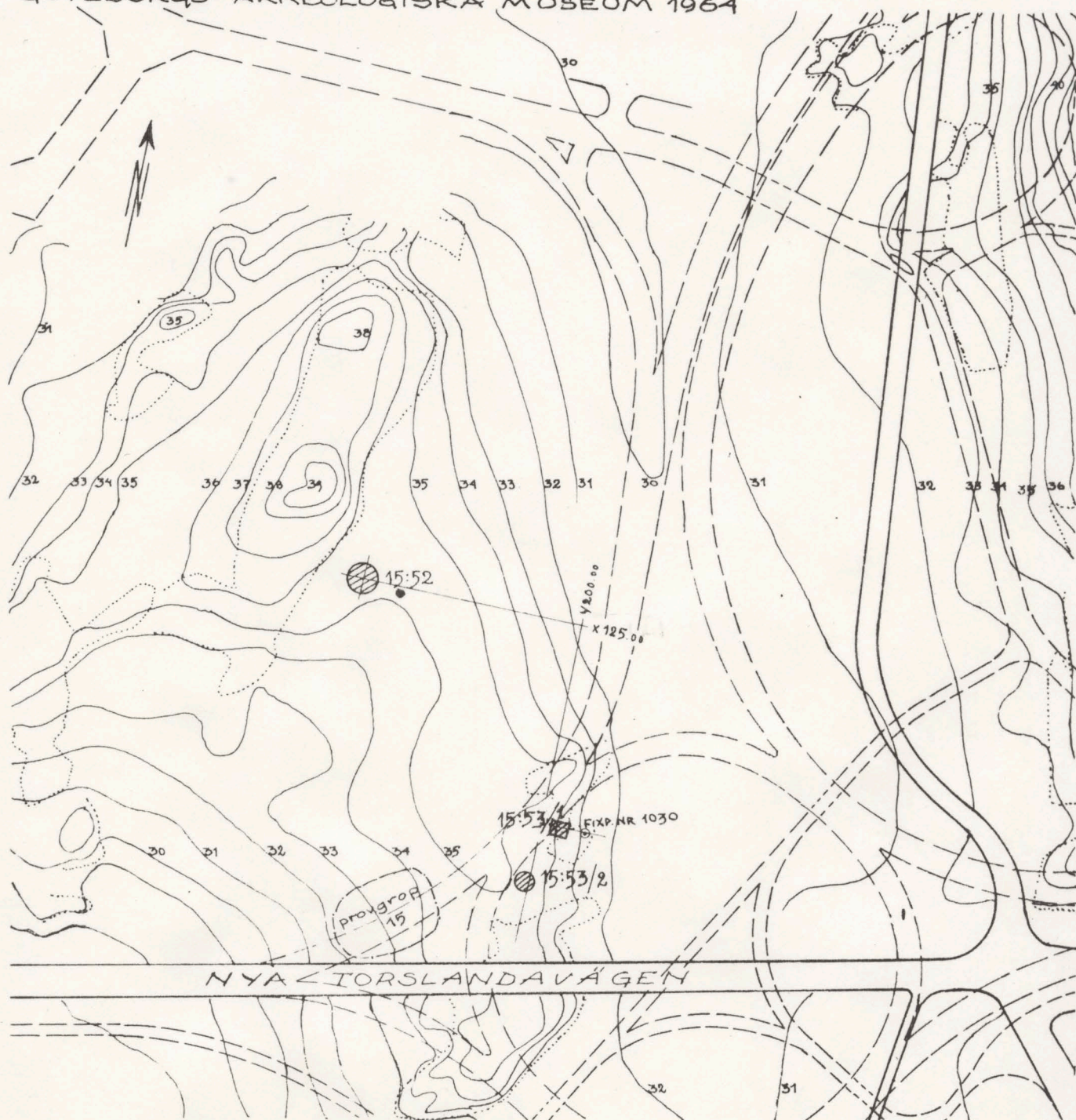
● FORNLÄMNINGAR BORTTAGNA 1964.

⋯ BERG I DAGEN.

— NUVARANDE GATUNÄT.

- - - BRÄCKEMOTET UNDER UTBYGGNAD.

GÖTEBORGS ARKEOLOGISKA MUSEUM 1964

246/66

148

FÖRNL. 15:53/2

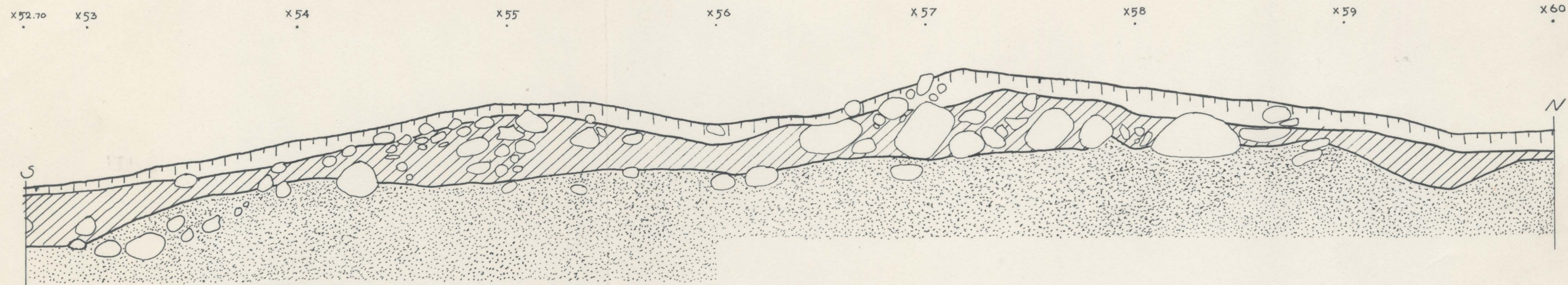
ENFÄLDIG BACKE, BRÄCKE, GÖTEBORG

PROFILRITNING

SKALA 1:20

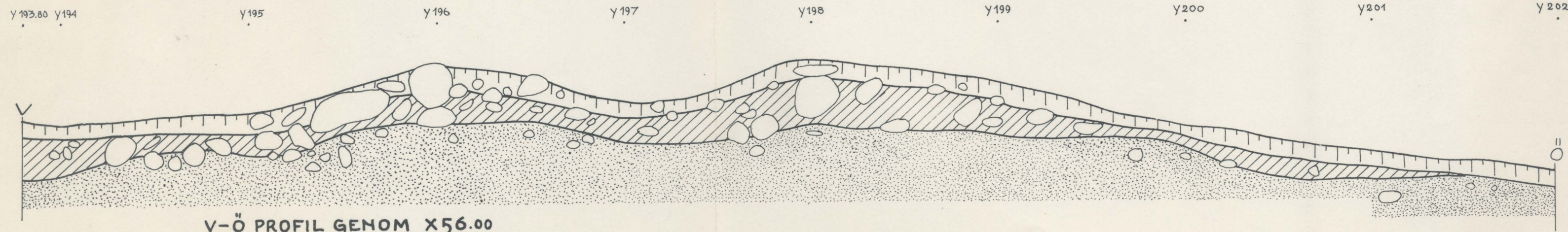
GÖTEBORGS ARKEOLOGISKA MUSEUM 1964

Janice Sören

S-N PROFIL GENOM Y197.10

- vegetationsskikt
- grusblandad sandig humus
- morän

V-Ö PROFIL GENOM X56.00

15:53 $\frac{1}{2}$

Enfaldig backe

1

B 1104

Fornlämningen före undersökningen
från S.

Neg. X9: 6163

2

B 1105

Från SO.

Neg. X9: 6164

3

B 1106

Anläggningen helt framrensad. Foto från N.

Neg. X9: 6165

15:53/2

Enfaldig backe

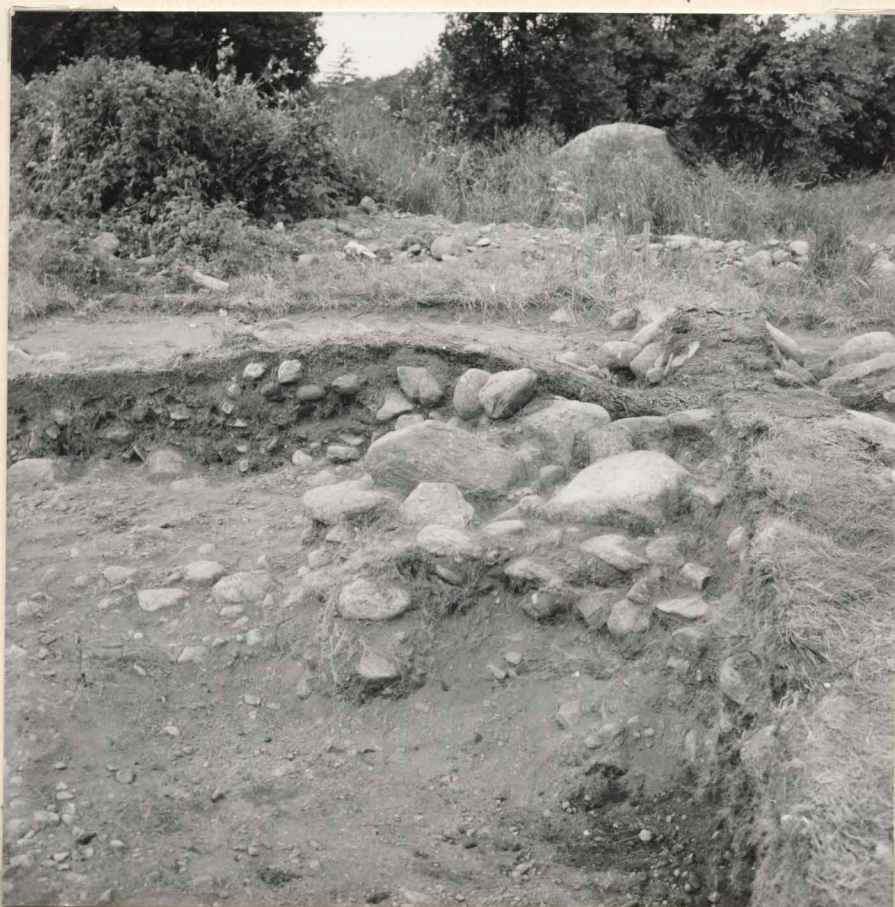

B 1107

4

Neg. X9: 6166

Övre stenlagret borttaget.
De större stenarna under
detta i SO- och NV kvadr.
framrensade. Från NV.

B 1108

5

Foto J.E.Sjöberg, -64.

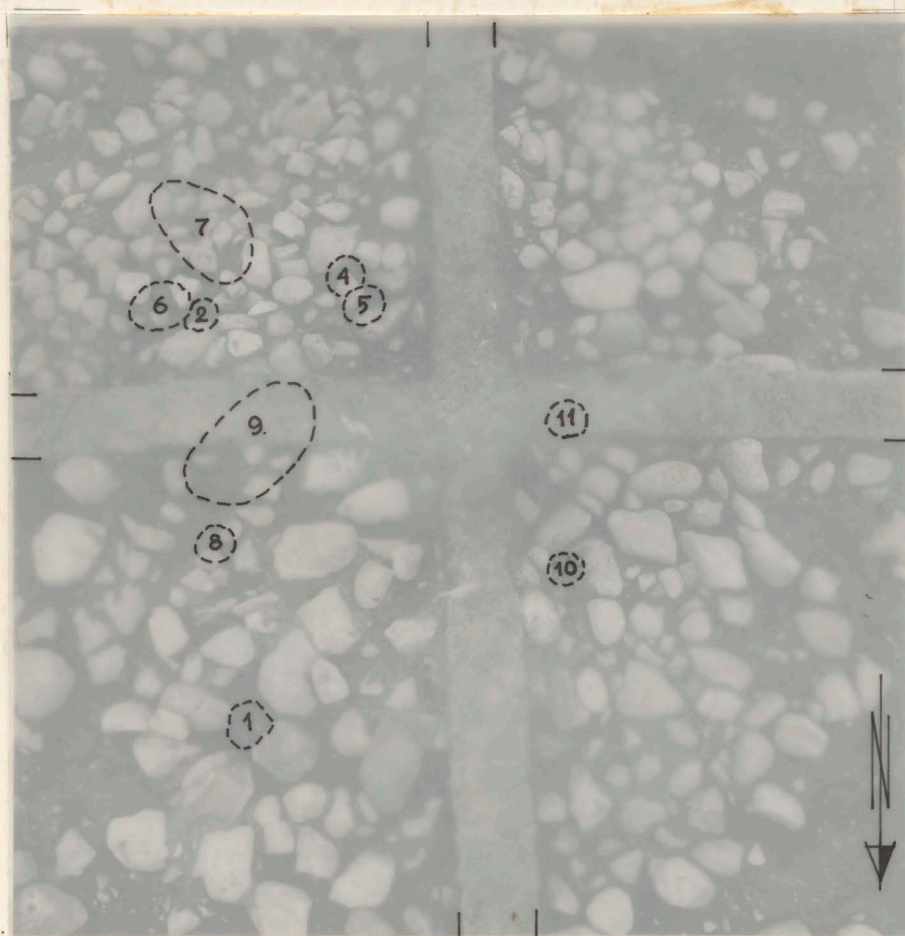
Neg. X9: 6167

N-S profilens S:a halva
från Ö. Övre stenlagret
borttaget.

15:53/2

Enfaldig backe

FYNDPLAN

6.

B 1109

Neg. X9: 6168

Fynden framkomma såväl vid rensningen mellan stenarna som under dessa.

obs! läget för fynd 1 endast ungefärligt.

15:53/2

Enfaldig backe

FYNDPLAN

6.

B 1109

Neg. X9: 6168

Fynden framkomma såväl vid rensningen mellan
stenarna som under dessa.

obs! läget för fynd 1 endast ungefärligt.

FYNDPLAN

B 1160

G.b.

Anläggningen framrensad; från N. Neg. X9: 6169

Fynden framkomna såväl vid rensningen mellan stenarna som under dessa. Obs! läget för fynd 1 endast ungefärligt.